

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ.

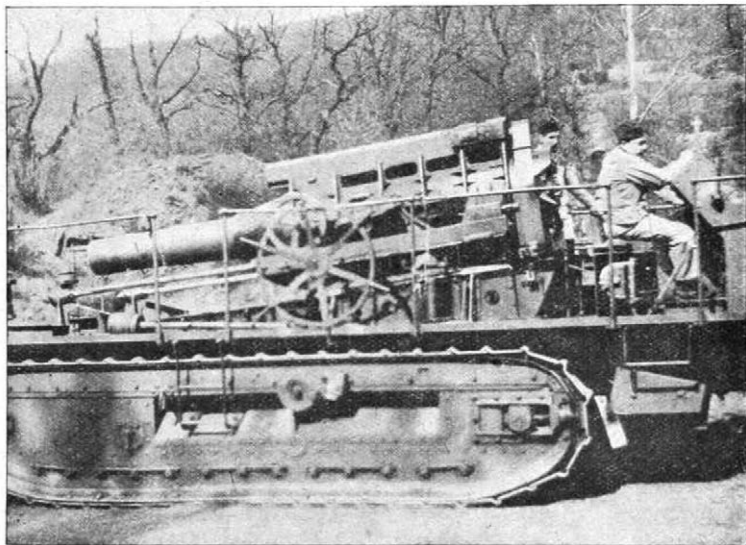
Přednášky o balistice na české technice v Praze.

V letním semestru roku 1923 počne se na této vysoké škole přednášet o balistice. Kapitán Jan Gebauer, profesor Vojenské akademie v Hranicích, počne přednášet dne 24. února 1923 o balistice vnejši. Přednášky budou každou sobotu od 10 do 12 hodin. Posluchárna bude určena vyhláškou ve vestibulu techniky.

Vývoj dělostřeleckého materiálu s hybnými pásy.

Válka, za které dělostřelecký materiál nabyl vývoje dosud netušeného, dokázala znovu, že i nejdokonalejší materiál nemá ceny, není-li včas dopraven na místo, odkud může účinně zasáhnouti do boje.

Při řešení tohoto důležitého činitele účinnosti dělostřelectva, t. j. jeho pohyblivosti, při němž bylo použito všech prostředků, byly po prvé do vojenství zavedeny hybné pásy. Po prvních uspokojivých zkouškách rozšířil se tento prostředek rychle ve všem spojeneckém vojsku.

Obr. 1. Hlavnový vůz 220 mm děla na pochodu.

Způsob tohoto pohybového mechanismu jest znám již přes sto let. Po prvé byl navržen pro dopravu děl roku 1803 ve Francii a roku 1808 v Anglii; nebylo ho však tehdy použito. První traktory s hybnými pásy, jichž používaly armády ve válce, byly traktory rolnické. Byly sestaveny roku 1911 a používalo se jich hlavně v Jižní Americe k polním pracím.

Před válkou neměla žádná armáda materiálu s hybnými pásy, pouze Francii dodala za mobilisace Anglie několik přístrojů z osad. Jak tohoto materiálu použití, nebylo tehdy ještě předvídáno. Teprve v roce 1915 objevují se traktory jako potah těžkých děl, a to hlavně v obtížném terénu ve Vogesách. Výsledky uspokojily a traktory byly definitivně zavedeny, zdokonalovány a přizpůsobeny vojenským účelům.

V roce 1917 povstala pak nová zbraň, útočné vozy, jejichž úkol shoduje se s úkolem útočného dělostřelectva: odstraňovati před postupující pěchotou překážky, kterých dělostřelecká palba nezníčila.

Zároveň se objevily nosné traktory, jež měly přenášeti děla malé a střední ráže přes obtížný terén; bylo jich však použito pouze jako náhrady za potah těžkých děl a pro dopravu různého materiálu.

První pokus upevnití dělo s lafetou na hybné pásy — byl to francouzský mozdíř 220 mm — náleží do druhé polovice roku 1917, a ježto výsledky pokusů s tímto dělem uspokojovaly, použilo se hybných pásů podobně též pro děla 194 mm a 280 mm. Současně bylo konstruováno v Anglii a v Americe několik traktorů a lafet na hybných pásích pro 155 mm G. P. F. a houfnice osmi- a devítipalcové.

Ukončením války přerušeno bylo další zavádění tohoto materiálu a omezeno částečně jeho praktické zdokonalování. Další práce v tomto oboru zabývají se problémem strategické pohyblivosti a jsou hodny zvláštního povšimnutí.

Zabývájme se poněkud podrobněji posledním stadiem vývoje za války a pak několika novými pokusy, jež poskytly uspokojujících výsledků.

Jako typický příklad materiálu ve válce vyzkoušeného uvádím materiál „St. Chamond 194 mm G. P. F.“ (dalekonosné dělo „Filoux“), mozdíř 220 mm a 280 mm S. (pevnostní dělo) na lafetách s hybnými pásy. (Obr. 1. a 2.)

Děla tato skládají se ze dvou hlavních částí.

Obr. 2. 220 mm při střelbě.

První je t. ř. kolesnový vůz s naftovým motorem a elektrickým generátorem, druhá je t. ř. dělový vůz, na němž je upevněno vlastní dělo. Každý vůz je poháněn dvěma elektromotory, které jsou zasobovány proudem generátoru kolesnového vozu.

Kolesnovým vozem dopravují se střelivo, výzbroj, potřebné nástroje a výměnné části pro oba vozy. Rychlé nakládání a skládání střeliva je usnadněno zvláštní zdviží.

Na hlavního voze spočívá lafeta s hlavní. Hlaveň, brzda a vratné ústrojí jsou stejné jako u obyčejného děla příslušného vzoru. Kolébka spočívá svými čepy na malé lafetě; ta je nepatrně různá u jednotlivých vzorů. Tato malá lafeta přejímá část zpětného pohybu a klouzá po nakloněné rovině. Její zpětný pohyb je brzděn dvěma hydraulickými brzdami, které jsou umístěny po obou stranách malé lafety. Do původní polohy se vrací vlastní tíží. Jest to tudíž lafeta s kombinovaným zaběhem hlavní a malé lafety.

Odměr, ať hrubý či jemný, děje se otáčením celého vozu. Hrubé zaměrování se děje hýlnou silou elektromotoru, uvedeme-li v činnost hybné pásy; odměr děla nabývá tím plného rozsahu 360°. Jemný odměr dává obsluha dělová zvláštním odměrovým řídicím, které uvádí v pohyb ten neb onen hybný pás.

Chceme-li dělo nabíjet, skloníme hlavěň po určitý stupeň, pak se střela přiveze a vsune do děla zvláštním nabíjecím zařízením.

Náměrové řídicí neliší se od obyčejného materiálu tohoto vzoru.

Za pochodu po příznivé půdě jsou oba vozy spojeny pohyblivým kolesnovým závěsem. Elektrické motory dělového vozu jsou spojeny kabelem s generátorem. Oba vozy pohybují se tedy jako celek a všechny čtyři hybné pásy otáčejí se stejnoměrně.

V terenu nepříznivém odpojí se dělový vůz, a ježto jest spojení zajištěno kabelem, který je dlouhý 50 m a může se podle potřeby navíjeti a svíjeti, pohybují se oba vozy samostatně.

Má-li dělo přejeti přes terén zvláště nepříznivý, pohybují se vozy postupně, pokud stačí délka kabelu. Aby se pohyb zrychlil, lze kabel prodloužit ještě o 20 m kabelu, který je uložen v prvním voze.

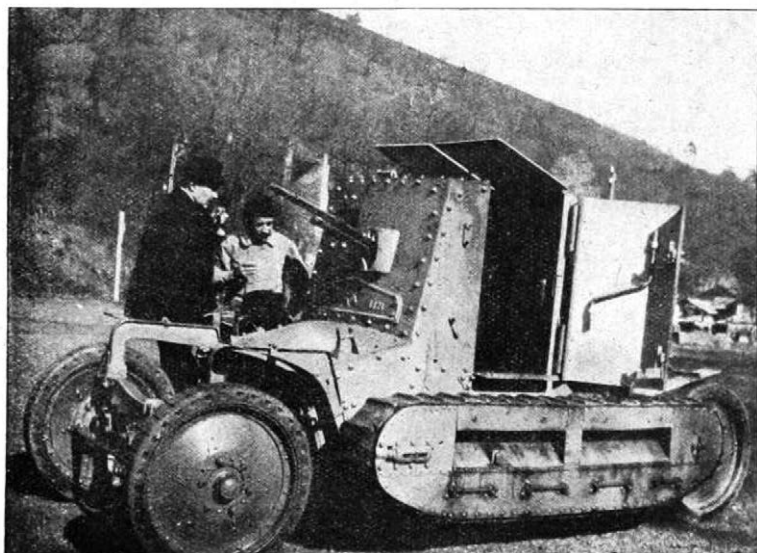
Voda i 1 m hloubky není rovněž překážkou, poněvadž je spodek vozidla neprodyšný.

Podávám několik čísel:

Každý vůz na pochodu váží 29 tun; kolesový vůz je dlouhý 7 m, dělový 8,5 m u 194 mm děla, 7,5 m u 220 mm a 280 mm. Zásoba střeliva váží 8 t, t. j. asi 60 ran 194 mm, 40 ran 220 mm a 30 ran 280 mm. Povšechná šířka jest 2,6 m, výška asi 3 m; pás je široký 0,5 m. Motor je čtyřcyklindrový (165—180) o výkonnosti 120 HP. Za hodinu spotřebuje se benzinu 28 litrů a oleje 2 litry.

Střední pochodová rychlost je asi 3,5 km za hodinu, maximální stoupání je 70%.

Balistická data jsou stejná jako u normálního materiálu. Největší dostřel je 19 km u 194 mm, 10,5 km u 220 mm a 11 km u 280 mm.

Obr. 3. Obrněné auto na kolech.

Zmíním se nyní stručně o nosných traktorech. Pro stručný popis volím traktor systému Schneiderova.

Povšechné zařízení liší se od těžkého automobilového traktoru pouze tím, že kola jsou nahrazena hybnými pásy; ty jsou poháněny elektromotory. Má-li se vykonati delší pochod, je traktor naložen na kolový podvozek systému La-Buirova, který se zavěsí na automobilový traktor Renaultův nebo Knoxův.

Prázdné vozidlo za pochodu váží 10 t, plněný náklad 3 t. Povšechná délka je 5 m, šířka 2,15 m. Z celé délky připadá na náklad 2,3 m. Pásky jsou široké 0,36 m.

Motor je čtyřcyklindrový (135—170) o výkonnosti 60 HP. Za hodinu spotřebuje se benzinu 25 l a oleje 1,2 kg.

Pochodová rychlost traktoru s nákladem 3 t a s přiváženým vozidlem 10 t je 6 km, s 30tunovým 2 km za hodinu. Poslední uvedenou rychlost vyvíjí traktor s přívěskem 10 t za stoupání 20%.

Válečná zkušenost dokázala, že se těžká automobilová děla mohou pohybovatí hybnými pásy i v terénu velice rozvráceném. Těžké dělo, které mohlo dosud býti postaveno buď na dráhu, nebo na silnici, nebo na dobrou půdu, může býti nyní za dobu poměrně krátkou depraveno těmito traktory do posic i přes rozvrácený terén. Je-li i lafeta na hybných pásích, nepotřebuje dělo k zaujetí posice a k zahájení palby více času než dělo polní. Rovněž tak bylo lze těmito nosnými traktory dopravovatí do postavení střelivo i přes terén, pro auta a vozy neschůdný.

Ačkoliv se tímto materiálem, konstruovaným za války, dosáhlo pozoruhodných výsledků, je přece třeba podstatně jej zdokonaliti.

Hlavní jeho nevýhody jsou tyto:

1. Vozidla s hybnými pásy nemohou se pohybovati po silnicích takovou rychlostí, jaké vyžadují strategická přemístění. Musí býti naloženy buď na dráhu nebo na kolový podvozek, který je tažen silným automobilovým traktorem.

Nevýhodu tuto lze odstraniti dvojím způsobem:

Lze je buď vyzbrojiti koly i hybnými pásy, nebo upravit je tak, aby se pohybovaly stejně rychle jako obyčejné vozy s koly.

Na první pohled se zdá, že by druhý způsob byl výhodnější, předpokládaje, že by dosavadní hybné pásy byly pevnější.

První způsob vyžaduje dvojího pohybového mechanismu a činí vůz mnohem složitějším a těžším.

Avšak hybné pásy škodí silnicím a snadno se na tvrdé půdě opotřebují. Jsou-li pásy hladké, nepoškozují sice rovné silnice, ale v zatáčkách byla by silnice po malém množství těchto vozů nesjízdná pro jiné vozy.

2. Vozidla s hybnými pásy jsou velice těžká. Nelze ovšem zmenšovati určitě tíže, které je třeba pro výkonnost traktorů a pro stabilitu lafety za střelby. Je však také třeba, aby mohly dělostřelecké vozy jezdit po stálých silničních stavbách, i po cestách zatímných, zbudovaných za operaci. Kromě

Obr. 4. Obrněné auto na hybných pásch.

toho je třeba, aby mohly býti dopravovány drahou bez zvláštních podvozků. Konečně je také třeba lehčích vozů, aby se snáze pohybovaly v terénu a mohly tak rychleji zasahovati do boje za rozsáhlejších operací.

Vše to jsou vlastnosti, kterých tento materiál dosud postrádá, a které mají částečně jen lehké tanky.

3. Vozidla s hybnými pásy potřebují mnoho benzínu. Tato velké spotřeby dalo by se využiti, že by se jednak zlepšila výkonnost motorů a mechanická výkonnost materiálu, jednak, že by se přesně určila úloha těchto vozů.

Povšechně byl upraven dělostřelecký materiál na hybných pásch takto:

a) Dělo na kolové lafetě je taženo nebo nesen traktorem s hybnými pásy.

b) Dělo na lafetě s hybnými pásy bez motoru je taženo traktorem s hybnými pásy.

c) Dělo na samohybné lafetě s hybnými pásy.

Každý z těchto způsobů má určité výhody a nevýhody. Poměr předností a nedostatků závisí především na účinnosti děla a na pohyblivosti, které vyžaduje jeho taktické použití.

Byly-li uvedené všeobecné nedostatky odstraněny, je první systém výhodnější pohyblivostí taktickou i strategickou. Kromě toho lze u tohoto systému použití normální lafety děl malé a střední ráže, zavěsíme-li lafetu na péra.

Druhý způsob vyžaduje lafety smíšené, aby bylo lze za strategických transportů dopravovati materiál na kolech. Aby byla zajištěna stabilita za střelby, musí býti materiál dostatečně těžký. Není-li dostatečně těžký, musí se lafeta za střelby podepřít zvláštními podporami. Zbývá tedy jen jediná výhoda, a to snadná pohyblivost v nepříznivém terénu.

Při prvním a druhém způsobu lze za jízdy po silnicích tíži rozložit; když jsou děla v postavení, můžeme používati jejich traktorů pro zásobování.

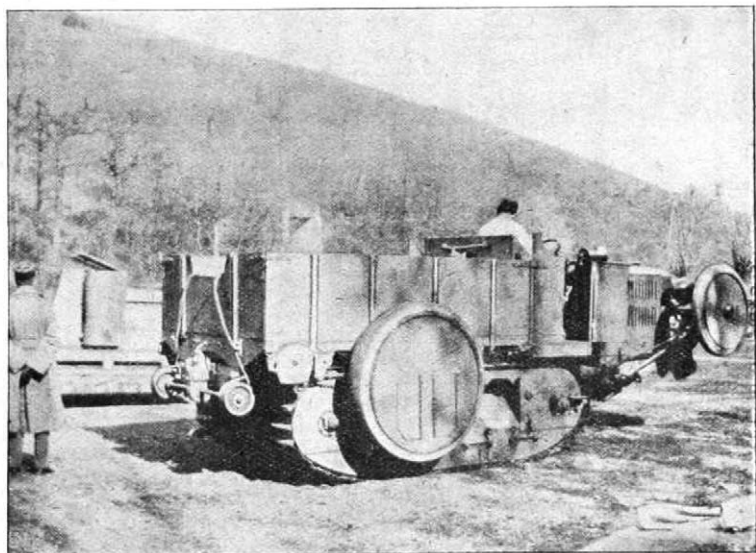
Výhody třetího způsobu jsou: rychlé zaujetí postavení, okamžité zahájení palby a snadná změna polohy i za střelby. Zachovávali děla za střelby rovnováhu svou vlastní tíží, jest rozsah odměru 360°; to je jistě výhodné pro dalekonosná děla.

Lafeta s hybnými pásy je ovšem sama sebou těžší. Maskování proti letcům je nesnadné a dělo jest zranitelnější pro větší palebnou výšku a choullostivost orgánů. Motorů nelze používat k jiným službám, jakmile je dělo v postavení.

Z tohoto stručného přehledu jest zřejmo, že nelze rozhodovati předem o absolutních přednostech některého systému, jelikož každý systém může mít převážné výhody ve spojení s určitým systémem dělostřeleckého materiálu.

Podle dosavadních úvah jsou pro moderní dělostřelecký materiál tyto dva hlavní požadavky: dostatečná pohyblivost taktická a strategická. Proto také v současných pokusech pozorujeme snahu konstruovati materiál, který by měl obě tyto vlastnosti.

Problém luští se dvojím způsobem. Prvý snaží se spojit nosné auto s traktorem, druhý spojuje kola a hybné pásy na jediném vozidle.

Obr. 5. Nákladní automobil na hybných pásch.

První způsob byl dosud volen pouze pro polní děla malé ráže. Kolesny jsou nahrazeny traktory s hybnými pásy, lehkým vzorem fy. „Cleveland“, jenž byl původně určen pro hospodářské práce.

Takový traktor je dlouhý asi 2,5 m a široký 1,8 m. Celková výška je asi 1,7 m. Výkon motoru je 25 HP, a traktor ujede za pochodu asi 8 km za hodinu.

Traktor se svou taženou jednotkou je naložen na nosném automobilu systému „Latil“ neb „Jeffery“. Na plošině jsou kolejnice pro dělo a traktor. Zvláštní ložiskové prohloubeniny, do nichž zapadnou kola, zamezují pohyb naložených jednotek za dopravy. Dělo nakládá se na předek, traktor na zadní plošiny po kolejnicích. Kolejnice jsou normálně položeny podél plošiny a má-li se dělo nakládati nebo skládati, zavěsí se na zadní auta. Dělo vyzvedá na auto mužstvo kladkostrojem, kdežto traktor vyjede pozpátku vlastní silou.

Pro druhý způsob můžeme zaznamenati dva pokusy, které se řešení problému značně blíží.

Jsou to dvě vozidla, která jsou vyzbrojena koly i hybnými pásy.

Jedno z nich je malé obrněné auto s jedním kulometem Hotchkissovým. (Obr. 3. a 4.)

Přechod s kol na hybné pásy nebo opačně vyžaduje asi 10 minut a děje se takto: Přední kola se odepnou od řídicí páky a přehodí se i s osou kladkostrojem nad motor, kdež se připevní k pancíři. Zadní kola se zvednou i se svými čepy, které lze odepnouti od střední části osy a diferenciálu. Jsou rovněž zvednuta a připevněna na pancíř. Ať přecházíme s kol na hybné pásy, nebo s pásů na kola, vyjede vozidlo hybnými pásy na dřevěné klíny, náležitě podložené.

Hybná síla s jednoho pohybového mechanismu na druhý přenáší se tím, že motor prostě přepneme.

Auto je dlouhé 4 m, pochodová rychlost je 20 km, hybnými pásy 5-2 km za hodinu. Síla motoru 15 HP. Celková tíže je 3000 kg.

Druhé vozidlo, řešené stejným způsobem, jest nákladní automobil. Zařízení předních kol je stejné, avšak kola nepřeklápejí se úplně, nýbrž otočí se s osou o 90°, takže jsou před motorem. Zadní kola mají dvě osy. Jedna, která je vlastně prodloužená náprava, je centrická; druhá je excentrická, takže otočí-li kolo o 180°, dotkne se vozidlo země pásy a kola jsou asi 50 cm nad zemí. Změna trvá asi 20 minut. Ostatek podobá se pohybové zařízení pancířového autu a vůz sám neliší se od obyčejného nákladního automobilu. (Obr. 5.)

Delka auta je 5,5 m, pochodová rychlost 20 km na kolech, a 7-5 km na hybných pásích. Motor má 70 HP. Vše váží 7900 kg.

Tento materiál jest výrobkem fy. „St. Chamond“ a byl prodán Španělsku, které ho používá v bojích v Maroku. Jak se osvědčil v praxi, není dosud známo.

Z uvedených příkladů je zřejmo, že se plně luští otázky, které vznikly válečným vývojem materiálu s hybnými pásy. Poslední dva příklady pak dokazují, že lze nejbližší otázky, t. j. spojení taktické a strategické pohyblivosti, prakticky uskutečnit, byť dosavadní výsledky vyhovovaly polnímu materiálu pouze lehkému a snad i střednímu.

Bude lze i pro těžké dělostřelectvo naléztí podobné rozluštění? Bude vyhovovati těžkým dělům tento způsob, či bude třeba hledati jiný?

Jsou to otázky, které ani u nás nesmějí zůstatí nepovšimnuty. Můžeme doufati, že bude lze konati podobné pokusy s nynějším moderním dělem snáze, než tomu bylo ve Francii za války. Jest přece známo, že valná část francouzského těžkého dělostřelectva za války byla stará pobřežní a pevnostní děla. Tu byla upravena pouze stará hlaveň, onde hlaveň i s lafetou. Nebyl tedy tento materiál konstruován pro pohyb, a proto také přizpůsobování bývalo druhdy nesmírně obtížné.

Naše moderní těžká děla, jichž pohyblivost i dnes je značná, bude zajisté lze zdokonaliti podobným způsobem bez nepřekonatelných překážek.

Por. Arnošt Jansa.

Rudá armáda.

V prosincovém čísle Revue militaire générale uveřejňuje generál Rostovcev podrobnou studii o rudé armádě v článku „Où va l'Armée Rouge“, z něhož vyjímáme důležité stati.

Organisace sovětské armády. V Rusku jsou dnes vlastně tři armády: vládní, vlastní rudá a pracovní. Armáda pracovní není nic jiného než armáda rudá, již se užívá k různým pracím státním. Jest v ní mnoho elementů trestaných nebo neschopných k službě bojové. Tato armáda jest pro stát tak důležitá, že jest velmi pochybné, že by ji sovětská vláda, byť i jen částečně, užila na frontě. Armáda vládní skládá se ze zvláštních, spolehlivých jednotek, oddílů komunistických, policie a záuk vojenských škol. Její početní stav podle bolševických prohlášení jest asi 60.000 mužů. Toto vojsko jest lépe oděno a lépe živeno než ostatní. Užívá se ho jen k prohlídkám a rekvizicím. Ostatní oddíly komunistické jsou organisovány podle systému miličního. Je-li zapotřebí, organisují všeobecnou mobilisaci všech komunistů obojího pohlaví. Stavěny jsou do zálohy. Enes jsou dvě divise miličních komunistů, jedna v Moskvě, druhá v Charkově. Počítá se, že celkem může býti zmobilisováno asi 270.000 komunistů. Jejich vztahy k ostatnímu vojsku nejsou příliš přátelské. Při vzpouře kronštatdské bylo jednou z hlavních podmínek povstalců, aby „všechny oddíly komunistické byly zrušeny a zařaděny do vojska pravidelného“. Na podzim roku 1921 v Ukrajině vrhly se jednotlivé jednotky rudé armády na oddíly komunistické, jež byly zásobeny potravinami, kdežto rudá armáda zmirala hladem. Záci vojenských škol jsou nováci, kteří se připravují k povolání důstojnickému a poddůstojnickému. Není však lze říci, že by většina z nich byla z přesvědčení oddána komunismu. Jsou vedeni spíše jen zájmy hmotnými. V říjnu a prosinci r. 1922 pozavírali bolševici mnoho záuk i důstojníků těchto škol. Záuk jest asi 50.000 a jsou roztroušeni po všech větších městech Ruska. Policie skládá se jen z komunistů a jest organisována vojensky. Vlastní rudá armáda má velitelem Kameněva. Bolševici ji nazývají armádou polní. Podle údajů bolševických mají všechny armády asi 700.000 mužů. Odečteme-li od toho počet dříve uvedených organisací, zbude na rudou armádu asi 500.000 mužů. Pro služby v zápoli jest zapotřebí asi 21%, a zbývá pak na aktivní vojsko 395.000 mužů. Z toho však musíme počítati 45% na prvky nebojové, jako štáby, intendantci, oddíly výcvikové, trény a parky, takže početní stav bojovníků není větší

než 200.000 mužů všech zbraní. Pěchota jest rozdělena na 34 divisi a 20 samostatných brigád, jezdectvo na 18 divisi a 3 samostatné brigády. Všechna tato čísla jsou vzata z oficiální statistiky. Na konci roku 1921 udávali bolševici sílu své armády na 1.370.000 mužů; od té doby zmenšila se však asi o polovici. Nejsou tedy početní stavy rudé armády takové, jak se o nich píše.

Nejvyšší velitelství. Skoro všechny vyšší hodnosti rudé armády jsou obsazeny důstojníky bývalé vlády. Kádr nových se připravuje v akademii generálního štábu. Všichni noví důstojníci generálního štábu musí „být národohospodáři, politiky a organizátory zkušenými a lufboce vzdělanými“. Většina žáků akademie jsou dělníci a sedláci, z nichž nejvzdělanější mají čtyři třídy obecné školy. Žáků se vzděláním vyšším jest mizivá menšina. Komunistů jest 70%. Pro vyšší důstojníky s malou přípravou existují krátké kursy. Důstojníků nejvyššího velitelství jsou tři skupiny. V první skupině jsou ti, kteří uznávají vládu komunistickou a někteří z nich jsou členy komunistické strany. Ve druhé skupině jsou důstojníci plující s proudem, kteří nenávidí bolševiků, ale bojí se čezvyčejky. Ve vojenských kancelářích a štábech jest jich plno. Třetí konečně jsou „novomperialisté“ nebo „novonacionalisté“, kteří soudí, že bolševici dohráli svou historickou úlohu. Jsou přesvědčeni, že bolševici vnějším tlakem budou přinuceni postoupiti vládu jiným. K nim náleží Brusilov a mnoho generálů generálního štábu. K Brusilovovi bolševici sáhli v osudných chvílích a přinutili ho, aby mluvil. Nemají dosud nikoho, kdo by měl větší vliv na armádu než on. V té věci, jako v mnohých jiných, žijí ze starých záloh.

Důstojníci sovětské armády třídí se podle šesti kategorií. Ve skutečnosti není hodnosti v armádě, nýbrž všichni vojáci jsou rozděleni na třináct tříd: první třída, voják rudé armády; druhá třída, velitel družstva; třetí třída, velitel čtyř atd. Ti, kteří náležejí třídě třetí nebo vyšší, slouží rudými důstojníky a používají určitých výhod. Přesto však vláda sovětská má vycvičených důstojníků něco více než polovinu nezbytného počtu. Důstojníci první kategorie jsou ti, kteří neprošli vojenskou školou; celkem 44% celého sboru. Jsou to první bojovníci za sovětskou republiku, kteří dělali bolševickou revoluci a byli avantgardou v bojích proti bělogvardějcům, Finům, Ukrajincům atd. Svou hodnost získali všichni ve válce občanské. Velkou většinou slouží dnes ve „vládní“ armádě. Důstojníci druhé a třetí kategorie prošli vojenskými školami, jichž jest v Rusku stovacet. A sice: školy elementární, z nichž vycházejí velitelé čet a poddůstojníci, a školy normální, dvouleté nebo tříleté, jež jsou přípravkami pro důstojníky. Kromě toho jsou školy speciální pro službu spojovací, pro šoféry, pro letce atd. Zvláštních kursů jest 51. Do kursů přípravných připouštějí se úplní analfabeti. Z nich jest 90% komunistů. Všechny vojenské kursy jsou vedeny bývalými důstojníky. Vojáci je navštěvují neradi a jen z přinucení. Jen polovina žáků z kursů přípravných vstupuje do škol normálních, ostatní jsou civilisté. Nicméně zeji školy normální prázdnou, poněvadž není žáků, kteří by měli požadované předběžné vzdělání, totiž čtyři třídy obecné školy. Důstojníci, kteří vyšli ze školy normální, nejsou v armádě milováni. Žáci škol tvoří jednotky lépe ukázněné, lépe vyzbrojené a zručnější než ostatní vojsko. Tyto školy jsou spíše pro poddůstojníky. Čtvrtá kategorie důstojníků jsou bývalí carští poddůstojníci. Jest jich asi 13%. Tito důstojníci mají válečné zkušenosti, ale úzký obzor. V dělostřelctvu na příklad velí bateriím. S rudými vojáky a bývalými důstojníky, kteří jsou jim nyní podřízeni, jednají naduté a proto jsou nenáviděni. Pátá kategorie jsou bývalí váleční důstojníci. Jest jich asi 22%. Sovětská vláda hledí na ně nedůvěřivě, poněvadž mají širší politickou výchovu a jsou neodvislejší. Slouží většinou v generálních štábech, vojenských kancelářích a instrukčních školách. Všichni tyto důstojníci procházejí zvláštní školou dříve než velí jednotkám. Šestá kategorie jsou konečně bývalí aktivní důstojníci carské armády. Jest jich asi 5%. Hledí se na ně jako na nezbytné zlo. Vláda jim nedůvěruje a dává je hlídati svými komisary. Jest zřejmé, že v důstojnickém sboru rudé armády není jednoty. S těmito různými kategoriemi důstojníků vzájemně zneprátených není naděje, že by ruská armáda mohla být pevně organizovaným celkem, jenž by se postavil proti sovětské vládě.

Rudý voják. Dnes slouží v rudé armádě nováček ročníku 1901. Rudí vojáci snaží se vyhnouti službě vojenské všemožně. Trpíce hladem, olupují bez milosti místní obyvatelstvo. Rudá armáda v Ukrajině a jiných okresech se rozkládá hladem. Prodává výstroj, boty, loupí a desertuje hromadně. Vojáci jsou bosi a jen zpola oblečení. Podle svědectví německého komunisty Bedřicha Minka jsou to „otřhaní tuláci“. To ovšem nijak nevadilo Trockému uspořádati 1. května k počtu svých hostů přehlídku vojska v nádherných nových uniformách. Tuchačevský, ředitel akademie generálního štábu, charakterisuje rudou armádu: „Všude panuje špina, nedbalost, nekázeň“.

Velitel. Předpisy o službě vnitřní v § 10. praví: „Velitelé mají právo dávat rozkazy svým podřízeným a žádati, aby je vykonali. Je-li zapotřebí, mohou užiti práv a opatření donucovacích, jež jim poskytuje zákon.“ V § 69. týchž předpisů čteme: „Velitel jest osoba, které jsou svěřeny řízení a výcvik jednotky a jenž jest za ně odpovědn.“ Všechny definice jsou zcela normální a lze je přijmouti pro všechny evropské armády. Jednou zvláštností liší se však přece rudý důstojník od důstojníků moderních armád: „Velitel jest povinen zavřítí své prázdné chvíle rozvoji a doplnění svého výcviku jak odborného, tak politického a učiniti všechno, aby přispěl k výchově svých podřízených v duchu komunistickém.“ (§ 27.) Velitel má právo odměňovati a trestati své podřízené. V této věci však v nejlepším případě dělí se o svou moc se zastupcem vlády, komisařem, v nejhorším případě jest sám vydán jeho libovůli. Na př. výběr kandidátů k různým velitelským obstarává velitel s komisařem. Komisař jako velitel může rozdělovati odměny. Dovolene a ostatní výhody udílí oboje stejným právem. Řád rudé hvězdy může velitel navrhnouti jen prostřednictvím komisaře. Velitel má právo trestati vězením, ale musí to ihned hlásiti komisaři. Proto v rudé armádě není jednoty velení. Poněvadž komisař jest osoba, v níž vláda sovětská má celou důvěru, jest samozřejmé, že velitel jest vlastně komisaři podřízen. Velitel má plnou odpovědnost, nemá však ani práv ani moci.

Komisaři. Každému veliteli nekomunistickému jest přidělen komisař. Komisaři jsou vesměs komunisté a jsou odpovědní za politickou výchovu jednotky. Jsou vojáky zpravidla nenáviděni ze žárlivosti, poněvadž v něm vidí proletáře, jenž dosáhl vyšší funkce. Úřad komisařů jest jen administrativní. Jsou ochránci vojáků u velitele a s tohoto hlediska jest jejich úloha velmi choulostivá, poněvadž, jdou-li za popularitou, diskreditují velitele. Pěměr mezi velitelem a komisařem jest někdy zlý, častěji však jest přátelský, zvláště když se sejdou ve snaze naplniti si své kapsy. Komisaři jsou většinou zbabělci. Když vypukla válka s Polskem, byli první, kteří opustili své jednotky.

Komunistický výbor. V každé rotě, v každém oddělení nebo úřadu jest komunistický výbor, to jest skupina činných členů a noviců strany komunistické. Kromě toho pluky, divise, armády, fronty mají také své komunistické organizace. Kromě propagandy, udržování kázně, dobrého příkladu ve službě a výstrojí mají výbory plukovní zajímavé úkoly: 1. informovati komisaře o všech neporádkách v jednotce, 2. musí posílati jednou týdně politické sekci nebo výboru strany psanou zprávu o životě jednotky, 3. musí podporovati komisaře při vyhledávání zrádců. Tyto výbory nezávisí na komisaři. Jejich činnost záleží v tom, že se zaměstnávají všim, pletou se do všeho, podrývají autoritu velitele i komisařovu. Jejich přítomnost v rotě tíží vojáky, kteří se neodvažují mluvit přímo a otevřeně.

Kázeň. Kázeň rudé armády jest mnohem menší než byla v bývalé carské armádě. Trest smrti zavřen a vynášen jest revolučními válečnými radami, které řadí bez milosti. Všechny tělesné tresty jsou zrušeny. Jinak disciplína v drobné službě jest dosti liberální. Pozdrav mimo službu jest zrušen. Voják má právo navštěvovati v městě všechna veřejná místa. Po cvičení a není-li služba, může rudý voják svobodně opustiti kasárny. Vězení jest nejpřísnější trest. V poslední době věnuje se pozornost i této drobné disciplíně, zostruje se tak, že je přísnější než za carismu; a to jen proto, aby zvýšena byla kázeň ve vojsku. Co však u rudé armády chybí, jest důvěra podřízených k veliteli. V té příčině měla občanská válka vliv neblahý na armádu; znepřátelila důstojníky a vojáky. Ale kromě důvěry politické musí míti voják také důvěru v důstojníkovu odbornost. Pro ruského vojáka jest to nezbytností. Již za doby Suvorova předpisovali francouzskému vojsku, aby mířilo na ruské důstojníky, vyloučilo je z boje a tak desorganizovalo ruské řady. Totéž se opakovalo za války ruskoojaponské a světové. Nicméně však bolševici nejsou s to, aby získali tuto osobní důvěru svým důstojníkům. Z důvodů politických vybudovali sbor důstojníků ignorantů, kteří nevzbuzují u vojáků ani důvěry, ani sympatie. Povraždili většinu bývalých důstojníků (asi 54.650) a nedovedou vychovati nových, kteří by byli hodni toho jména. Ve válce občanské působilo nadšení komunistů na ostatní vojáky a nahradilo důvěru. Za války však, kdy tohoto motivu nebude, nebude takřka kázně, nebude ani armády, nebude vítězství. Uvidíme dále, že velitelé rudé armády si to uvědomují, nemají však síly, aby na věci čeho změnili.

Nové úsilí. Proto také rudá armáda vítězila ve válce občanské a byla poražena ve válce s vnějším nepřítelem. Trocký netají se obavou o sovětské Rusko, kdyby taková válka vypukla. Rumunsko a Polsko speciálně poburují Trockého. Nařídil vypracovati dvě příručky, jednu pro politické instruktory, druhou pro vojáky, v nichž se rudí vojáci učí nenáviděti tyto dva státy. Taková jest psychologická příprava rude armády pro příští válku. Avšak bývalí důstojníci nevěnují se propagandě komunistické. V té věci měl Trocký štěstí. Přiskočili

mu na pomoc „Směnověchovci“. Trocký ihned pochopil výhodu, jaká mu plyne z jejich propagandy. Nařídil svým politickým instruktorům, že jest zapotřebí, aby v každé gubernii byl nejméně jeden exemplář revue „Směna Věch“, poněvadž jest to dílo svrchované zajímavé pro důstojníky staré školy. Jest třeba operovati citáty a poznámkami z této revue, upozorňovati, že lidé, kteří stojí za touto revui, pohlédli na věci s hlediska vlasteneckého a pochopili, že politika intervenční je nemožná, že všechny elementy emigrační jsou nezdařem rozčarováni, že tato politika jest falešná a zbytečná a že jedinou možností zabezpečiti hospodářský a intelektuální rozvoj ruského lidu poskytuje sovětská vláda. Vidíme, že Trocký jest velmi znepokojen psychologickou přípravou války. To však není všechno. Armádu jest třeba reorganisovati, aby byla schopna boje s vnějším nepřítelem. Trocký i jeho staří přátelé Němci chápou dokonale, že toho dnes armáda schopna není. Revoluční válečná rada považuje za nejvyšší důležité reorganisovati armádu na základě pravidel armády bývalé, zachovati však třídní politiku i převahu komunistického vlivu. K reorganisaci armády podle staré formule bylo třeba zkoumati principy, na nichž spočívala až dosud: komisary, komunistické výbory, rudí důstojníky a ideologii armády.

Komisari. Na 9. sjezdu sovětů chtělo vojenské velitelství zrušiti instituci politických komisarů jako zbytečnou, ale na 10. sjezdu sovětů ustoupilo radikální opozici komunistické strany, jež se stará především o vlastní bezpečnost v zemi, nedbajíc zájmů politiky zahraniční.

Komunistické výbory. Ty jsou tak silnou oporou sovětské vlády, že se Trocký sám neodvážil na ně sáhnout. Naopak byl on první, který bil na poplach, když se tyto organisace počaly rozkládati. Ačkoli desátý sjezd sovětů se usnesl na tom, aby armáda byla posilována prvky komunistickými, aby byl veden přesný seznam komunistů v armádě a aby nebylo dovoleno komunistům armádu svobodně opustiti, přece jen komunistů neustále ubývá. V lednu 1921 bylo jich 7-18%, v lednu 1922 již jen 3-1%. V červnu 1922 bylo v tajném rozkaze doporučeno povolati opět demobilisované komunisty, poněvadž jest jich v armádě již velmi málo.

Rudí důstojníci. Od konce války občanské se mínění o rudém důstojníku a o důstojníku bývalé armády radikálně změnilo. Poznalo se, že bývalí důstojníci jsou vlastně bezděční tvůrci ozbrojené síly republiky. Dospělo se však také k úsudku, že rudí důstojníci jsou nevzděláni, že nemají ani dosti vědomostí ani dosti zkušeností, takže rudý voják nemá k nim ani úcty ani důvěry a proto, že by bylo nejlépe věnovati pozornost důstojníkům emigrantům, kteří by rudé armádě poskytlí kádr dobře připravených důstojníků. Podle Trockého, chceme-li, aby u velitelství panoval žádoucí duch, není tak důležitá propaganda, jako hmotné zlepšení existenčních podmínek.

Revoluční ideologie mass. Tento čtvrtý princip rudé armády zcela vypřchal i přes intensívní propagandu. Podle Trockého jest třeba revoluční nadšení nahraditi hmotným blahobytem vojáku. To jsou konce bolševické revoluce; slabost rudé armády vystupuje v celé své nahotě. Jen penězi lze se ještě pokusiti o její záchranu. Pro výcvik vojáků a důstojníků, pro vydržování armády potřebuje Trocký peněz, peněz a zase peněz, aby nakoupil potraviny v cizině, sukno v Anglii, obuv v Americe, aby platil Němcům a dělníkům v továrnách atd. Ale peněz jest stále méně a méně. Rusko jest vyčerpáno do poslední kopějky. Země neprodukuje, a pád rublu jest neslýchaný. Poněvadž armáda pohlcuje 65% rozpočtu, vynořila se přirozeně myšlenka, aby sovětská vláda se pokusila zmenšiti vydání na vojsko.

Milíční armáda. Tato armáda jest nejlacinější na světě. Proč sovětská vláda ji nepřijímá, ačkoli by opravdu vyhovovala programu komunistické strany? Jsou to hlavně dvě překážky: dopravní krize a nedůvěra bolševiků k sedlákům. Systém milíční mohl by býti přijat jen v krajinách proletářských (Moskvě, Petrohradu, Urálu).

Armáda kádrová a třídní. Bolševici potřebují armády kádrové a třídní, ale pak by bylo zapotřebí, aby dělníci a sedláci tvořili jedinou třídu, jež by přijala komunismus. Hlavní překážky, jež se tomu staví v cestu, jsou: 1. Třídy, o něž se bolševici opírají, jsou nejméně vzdělané. Z tohoto prostředí vychovají vycvičení důstojníky, k tomu bylo by zapotřebí mnoho času a mnoho peněz. Obojího bolševici nemají. 2. Bolševici mají peněz tak málo, že již nemohou udržovati armádu ze státního rozpočtu a jsou nuceni přidělovati vojsko továrnám, trustům a jiným organisacím, aby je šatily a živily. Tím se podniky ty ruínují, až konečně likvidují. 3. Bolševici nemohou nic změnit na vzájemných vztazích v armádě, poněvadž tomu brání krajní levé křídlo komunistické strany.

Rudá armáda, jak je dnes organisována, nemůže mít zdravé kázne a proto nemá síly. To jsou hlavní překážky, s nimiž se setkávají sovětské plány na reorganisaci rudé armády.

*

Co tedy může dělat sovětská vláda? Musí upustit od svého úmyslu učinit z armády rudé armádu ruskou a držet se své armády „vládní“, jež ji chrání uvnitř země. Redukování této armády počalo již dávno, takže dnes má celkem asi 30.000 mužů. Sovětská vláda činí zoufalé pokusy, aby tuto armádu zachránila, poněvadž předvidá ofensivu polskou a rumunskou. Koncem května 1922 zasedala v Moskvě revoluční válečná rada, která rozhodla, že početní stavy rudé armády nestačí, aby uchránila státu a že jest nutno zvýšiti ji na 3 miliony mužů, ačkoli po válce s Polskem snížena byla za 18 měsíců na jednu osminu (z 5.500.000 na 700.000) a v posledních šesti měsících její početní stavy byly zmenšeny na polovinu. Na jaře roku 1921 chtěl Tuchačevský zmenšit rudou armádu a zlepšiti její jakost. Ve válečné radě se většina přidala k jeho mínění a prohlásila se pro demobilisaci neschopných elementů, poněvadž prý udržování ohromné armády jest příliš drahé a odchodem neschopných může při nedostatku zbraní jen armáda zesílit. Tuchačevský má pravdu. Čím rychleji vláda sovětů zlikviduje rudou armádu, tím více jí zbude peněz a materiálu pro armádu vládní a tím déle ona sama se udrží v Moskvě. Proto prohlášení, jež učinil Čičerin v Janově o odzbrojení nejsou důkazem humanitních úmyslů, ale jen vyjádřením každodenní starosti, již má sovětová vláda o svou existenci. W.

Poslední zprávy o branné moci Rakouska.

(Podle časopisu „Militär-Wochenblatt“ z r. 1922.)

Nynější rakouské svazové vojsko čítá 1430 důstojníků, 1700 poddůstojníků a 21.900 vojinů (Wehrmänner). Podle státní smlouvy st.-germánské může stav však býti větší a chybí tudíž na přípustný nejvyšší stav dnes 70 důstojníků, 300 poddůstojníků a 4600 mužů. Ačkoliv mnohé listy volaly až dosud po postupném zmenšování této prý zbytečné branné moci, nepomýšlí vláda na to i vzhledem k úspornému finančnímu programu, právě projednávanému. Výdaje na vojsko nečiní ani celá 2% státních výdajů. Velmi mnoho se mluvilo v poslední době o meznosti vojenské intervence Malé Dohody, později i Velké Dohody, vzhledem k vyjednáváním svazového kancléře Seipela o sanaci Rakouska. Vzbudilo to u obyvatelstva Rakouska nemalé obavy; přímé rozhořčení vyvolaly zprávy o obsazení Rakouska mezipojeneckým vojskem a o odzbrojení rakouské lidové obrany jako nespolehlivé. Zdá se, že pod tímto dojmem zlepšily se výsledky verbování do rakouské lidové obrany od 1. září minulého roku a že se ujal otázky této i strany nesocialistické. Mluví se o tom, že se i přes stále značné nedostatky svazové vojsko v poslední době o mnoho zlepšilo. Půjde-li prý najímání do lidové obrany takto dále, budou v ní zastoupeny všechny vrstvy obyvatelstva. Od 15.—18. srpna minulého roku konaly se ve Vídni armádní závody ve střelbě, jízdě na koni, šermu, plavání, lehké atletice, pochodu přes 20 km s válečným zatížením a v jízdě na kole ve válečné zbroji. Právě se, že bylo dbáno více odvětví čistě sportovních než čistě vojenských a že napříště bude nutno docílit v tom jistého vyrovnání. — Rakouský tisk si stěžuje, že likvidační orgány mezipojenecké kontrolní komise věnují v poslední době úplně bez příčiny velkou pozornost svazu pro sebeobranu, t. zv. „Selbstschutzverband“, a střeleckým spolkům. V celé řadě případů bylo prý žádáno pozměnění stanov. Při střelbě do terčů smí býti použito toliko pušek loveckých. Žádný člen nesmí býti majitelem válečných zbraní nebo takového střeliva. Vnitřní rozdělení nesmí sledovat vojenských cílů a při shromážděních nesmí býti členstvo formováno v útvary vojenského rázu, na př. setniny a prapory. Dohoda již uznala, že Rakousko úplně splnilo mírové podmínky o vzduchoplavectví a v důsledku toho zrušila zákaz letů a dovolila výrobu letadel. Mírová smlouva dovoluje Rakousku udržování 4 hlídkových člunů na Dunaji. V roce 1921 byly tyto Jugoslavií Rakousku vydány. Jsou však téměř neupotřebitelné a nemohou býti zatím opraveny. Bývalý svazový ministr vojenských věcí, generál-major Josef Wachter, byl pověřen zřízením vojenského inspektorátu. Funkce ta jest prozatímni; později bude jmenován definitivní vojenský inspektor. V „Oesterr. Wehrzeitung“ č. 25 stěžují si rakouští důstojníci na veřejnost, která svými zhozlými vlivy ničí úmornou práci důstojníků, kteří v oboru své působnosti činí vše, aby vnitřní hodnotu rakouského vojska pozvedli. Mimo jiné praví: „Právě ten stát, který se nachází v tak obtížném vývoji jako náš, potřebuje silnou státní moc, která není myslitelná bez odpovídající branné moci. Myšlenku na milici si musíme zatím z hlavy vypuditi, byť by byla sebe lákavější. I Dohoda jest proti ní. Naše vojsko z povolání není početně větší, než by si ho mohl stát přát, kdyby bylo podle svého

stavu morálního schopno řádně plnit své úkoly. Heslem prote nesmí býti: „Odbourejte brannou moc“, — nýbrž: „Odbourejte branný zákon a budete mít takovou armádu, jaké nutně je potřeba a bez kteréžto není možné jakékoli budování.“ (Miló—C.)

Z rakouského rozpočtu pro rok 1923. Rozpočet pro vojsko a jiné bezpečnostní útvary vykazuje: Příslušníků vojska jest 30.000, jiných zaměstnanců vojenských 5500; policie 17.447, četnictva 9276 mužů. Osobní náklady na vojsko činí 518.419-6 mil. korun (pro osobu 14-6 milionů K), na policii 255.134-1 mil. K (22-4), pro četnictvo 166.403-1 mil. K (17-8). Náklad na vojsko je tedy skorem o 50% menší nežli na policii. V kartografickém ústavě zaměstnáno je 376 osob, pro něž jest preliminováno 5.959-1 mil. K. —xy—

Ozbrojená síla Maďarska.

(Rassegna dell' esercito italiano.)

Smlouva trianonská ze 4. června 1920 ustanovila, aby Maďarsko odstranilo povinnou službu vojenskou a povolila mu mít 35.000 vojáků pro udržování vnitřního pořádku a pro policejní ochranu hranic. Vojsko maďarské mělo býti podle smluvních článků ustaveno takto:

A. Pravidelné vojsko:

- a) stavy: důstojníků 1750, poddůstojníků 2324, mužů 30.916;
- b) výzbroj (pro 1000 mužů): 1150 pušek, 15 kulometů, 3 děla kalibru nejvýše 105, 2 zákopové moždíře kalibru menšího než 26 cm; úhrnem 40.250 pušek, 525 kulometů, 105 děl, 70 minometů;
- c) munice: 500 ran pro pušku, 1000 ran pro kulomet, 1000 střel pro dělo;
- d) doplňování: dobrovolný vstup s dvanáctiletou službou.

B. Policie, četnictvo, celní a lesní stráž. Čl. 107 úmluvy trianonské stanoví, že nesmí býti četníků, celní stráž, lesní stráž a policejních agentů více než r. 1913 na území, vymezeném dnešními hranicemi Maďarska. Podle téhož článku lze však rozmnožiti tyto síly, uzná-li to za nezbytné dozorcí komise.

Následující tabulka obsahuje stavy z r. 1913, stavy stanovené dozorcí komisi a stavy v březnu 1922:

	Stavy z r. 1913	Stavy stanovené komisi	Stavy v březnu 1922
Četnictvo	7984	12000	15455
Policie (s policií pořádku)	10530	13620	12109
Celní stráž	—	4500	4428
Stráž finanční	4848	3000	3050
Stráž lesní	—	624	588

Až do příchodu dohodové komise dozorcí, jejíž práce se počaly 26. července 1921, jednalo Maďarsko, jako by smělo organisovati vojsko po svém. Nedbajíc vědomě upozornění Dohody, povolávalo — po příměří — postupně do zbraně všechny ročníky tak, jako by byl v Maďarsku systém konskripční. Tyto ročníky sloužily nejméně rok.

Maďarsko si tak proti ustanovením smlouvy připravilo zálohu vycvičených mužů. Stav maďarského vojska podle zkušenosti komise je zcela jiný, než jaký by měl býti v zemi, která by chtěla dostáti smluvním závazkům a zajistiti v budoucnosti mír ve střední Evropě.

Ozbrojení, na něž má Maďarsko nárok, má býti zhruba toto:

Zbraň	Vojsko	Četni- ctvo	Poli- cie	Celní stráž	Finanč. stráž	Policie pořádku	Úhrnem
Pušky nebo karabiny	40250	13110	—	3767	—	650	57777
Savle	3706	690	13800	960	3400	—	21556
Pistole nebo revolvery	11067	690	13800	9 0	2250	115	28922
Kulomety	525	—	—	—	—	35	560
Děla	105	—	—	—	—	24	129
Samočinné pistole	—	—	600	—	—	—	600
Minomety	70	—	—	—	—	—	70

Podle zákonů, usnesených při stanovení vojenských článků smlouvy trianonské, může Maďarsko mít úhrnem 68.744 mužů pro udržování veřejného pořádku; z toho jest:

vojska	35.000 mužů,
četnictva	12.000 „ „
policie	12.000 „ „
policie pořiční	1.620 „ „
policie celní	4.500 „ „
finanční stráž	3.000 „ „
lesní stráž	624 „ „

Složení vojska je stanoveno dekretem ze 4. května 1921, a zahrnuje: 7 smíšených brigád (2 pěší pluky po 3 praporech, skupinu dělostřelectva), 4 pluky jezdecké, 3 prapory zákopnické, oddělení samostatných kulometů, automobilní baterie a část mimo svazek, neboli úhrnem 42 prapory, 7 cyklistických praporů, 23 švadrony, 24 baterie, 7 rot minometných.

Složení smíšených brigád, odchylníci se poněkud od smlouvy trianonské, je toto:

- 2 pluky pěší po 3 praporech,
- 1 prapor cyklistů,
- 1 švadrona jezdecká,
- 1 skupina dělostřelecká o 3 bateriích,
- 1 rota minometná,
- 1 oddělení spojovací,
- 1 oddělení trenu,
- 1 sekce automobilistická.

Sídla brigád:

- 1. brigáda v Budapešti,
- 2. brigáda v Gyóru,
- 3. brigáda v Szombathely,
- 4. brigáda v Kapošváru,
- 5. brigáda v Kečkemetu,
- 6. brigáda v Debrecínu,
- 7. brigáda v Miskovcích.

Ozbrojení vojska. Pěchota je ozbrojena puškou mannlicherovkou kalibru 8 mm, jezdectvo karabinou mannlicherovkou 8 mm, dělostřelectvo děly 86 a 90 mm, houfnicemi 105 mm; minomety mají kalibr 7,5, 9 a 12 cm.

Když dozorčí komise zahájila činnost, byla situace tato:

- 1. Doplnování se konalo ještě podle odvodní povinnosti;
- 2. staré zákony nebyly ani zrušeny, ani změněny;
- 3. zákon o doplňování nábořem na 12 let nebyl dosud ustanoven.

Prvním úkolem dozorčí komise bylo přimět maďarskou vládu, aby se zákonodárství maďarské shodovalo

- 1. s vojenskými ustanoveními smlouvy trianonské,
- 2. s rozhodnutími velvyslancké konference o stavech ozbrojené moci (kromě vojska), které může Maďarsko mít podle smlouvy článku 107.

Dozorčí komise splnila svůj úkol, neboť byl přijat maďarským národním shromážděním zákon, jenž se shoduje s vojenskými klausulemi smlouvy. Hlavní ustanovení tohoto zákona, přijatého 7. února 1922, jsou tato:

1. Ozbrojená moc maďarského státu nazývá se královské maďarské vojsko honvédů. Má 35.000 mužů, z nichž je nejvýše 1750 důstojníků a 2334 poddůstojníků.

Chovanci Ludvíkovy akademie (školy pro výchovu důstojníků) počítají se do předepsaného stavu mužstva.

2. Vojsko se doplňuje toliko dobrovolným vstupem a služba trvá 12 let. Po prvních šesti letech mohou býti vojáci poslání do zálohy, ale počítají se do stavu.

3. Důstojnický sbor skládá se pouze z aktivních důstojníků; důstojníci jsou povinni sloužit 20 let.

4. Odvody konají zásadně municipia; jim vláda oznámí, kolik dobrovolníků má býti odvedeno.

5. Hlásící se dobrovolníci budou lékařsky prohlédnuti, a do 8 týdnů bude jim oznámeno, zda jsou schopni k vojenské službě, či nikoli. Způsobilí budou vzati na jednoměsíční zkoušku, po ní rozhodne vojenská správa, zda byli přijati definitivně. Tento měsíc se počítá do 12 let služebních.

Zákon o četnictvu a policii, usnesený 13. února 1922, ustanovil pro četnictvo 600 důstojníků a 11.400 mužů, pro policii 1500 úředníků a 10.500 mužů.

Zákon o pořiční policii, usnesený 16. února 1922, ustanovil 96 důstojníků a úředníků a 1523 poddůstojníků a mužů. Tento sbor je vyzbrojen 21 děly kalibru 7 cm, 3 děly kalibru 47 mm, 35 kulomety, 650 puškami a 115 pistolemi. Loďstvo má 8 výzvědných šalup o 123 tunách, 2 motorové čluny od 20—30 tun, 10 motorových člunů od 12—20 tun.

Zákon o lesní stráži, usnesený 7. února 1922, stanoví pro tuto stráž nanejvýše 624 mužů; ti nesmějí býti ozbrojeni, leč loveckou ručnicí; zbrani vojenských nesmějí mítí vůbec. (Mil. O. — Ves.)

Armáda Spojených států severoamerických.

Brannou moc Spojených států severoamerických stanoví „The National Defense Act“, schválený kongresem již před washingtonskou konferencí v létě roku 1920. Podle tohoto zákona skládá se armáda z řadového vojska, z národní gardy a z organizované zálohy. Řadové vojsko má mítí asi 300.000 mužů. Kolik mužů má mítí národní garda, určuje se podle množství členů senátu a sněmovny. Na každého člena připadá 1000 mužů; má tedy národní garda mítí úhrnem asi 600.000 mužů; tento stav platí pouze do roku 1924. Početný stav organizované zálohy není přesně určen, jest však asi dvakrát větší než řadového vojska. Byl by tedy stav části armády podle poměru 1:2:3.

K řadovému vojsku přináležejí útvary ve stálých posádkách, a může se jich použiti uvnitř země i za hranicemi. Kromě nich patří k řadovému vojsku útvary, které mají stříci pobřeží atlantické a pacifické, a mužstvo pro výcvik generálního štábu, národní gardy a zálohy.

Národní garda hájí v míru zákonitý řád v obvodu státu nebo území, ze kterého je její kontingent. Dovolí-li kongres, může se použiti jejich části nebo i veškeré národní gardy též v míru mimo území Spojených států.

Organizovaná záloha má za mobilisace zesilovati řadové vojsko a národní gardu, anebo tvořiti i nové armádní jednotky jako řadové vojsko organizované a vyzbrojené.

Válečná organizace má 6 armád po třech armádních sborech, a každý sbor má tři pěší divise;*) kromě toho je 12 jezdeckých divisi.

Tato data jsou uvedena v americkém časopise pro dělostřelectvo „The Field Artillery Journal“, který pojednává i o organizaci amerického dělostřelectva.

Každá pěší divise má dělostřeleckou brigádu, skládající se ze dvou polních pluků dělostřeleckých (7.5 cm), z pluku houfnicového (15.5 cm) a z muniční kolony. Dělostřelectvo armádního sboru dělí se ve štáb, v dělostřeleckou brigádu (tři pluky 15.5 cm houfnic, pluk 15.5 cm děl, pluk 12 cm dalekonosných děl a pozorovací baterie) a v muniční kolony. Dělostřelectvo jedné armády má tři dělostřelecké brigády. Prvou brigádu tvoří tři polní dělostřelecké pluky, každý z nich po třech divisích, vyzbrojených děly s motorovým pohonem; druhá brigáda má tři dělostřelecké pluky, a děla jsou na zvláštních automobilech; třetí brigáda skládá se ze dvou pluků 15.5 cm polních děl a dvou pluků 24 cm polních houfnic.

Muniční kolony jsou zásobeny střelivem více než dostatečně a tak organizovány, že je lze za jakéhokoli rozčlenění přiděliti velmi snadno každé formaci. Jezdecké baterie jsou zařazeny do útvarů, které jsou rozloženy v rovinách severoamerických; horské dělostřelectvo používá děl a houfnic menší ráže, které se dopravují na soumarech.

Zvláštností dělostřelecké organizace jest, že se formace polního dělostřelectva tvoří nejen ze svých vlastních kádrů, nýbrž i z pobřežního dělostřelectva.

Šéfem všech dělostřeleckých útvarů (mimo pobřežní dělostřelectvo**) je dělostřelecký inspektor; jemu jsou podřízena i všechna dělostřelecká učiliště, technické oddíly a Field Artillery Boards (dělostřelecké úřady).

Teoretickému a praktickému vzdělávání dělostřeleckých důstojníků věnuje se veliká péče; tomu nasvědčuje značné množství učilišť. Dělostřelecká škola u Camp Knox v Kentuky byla po světové válce úplně zmodernisována a tamější střelnice byla neobyčejně zvětšena; tam vzdělávají se dělostřelečtí důstojníci řadové armády, národní gardy a organizované zálohy. Taktický výcvik řídí důstojníci generálního štábu, praktická dělostřelecká a technická cvičení vojenští a civilní inženýři. Zvláštní instruktérské oddíly pečují o pozorovací službu při střelbě a používají nejmodernějších technických objevů a poznatků (pozorovací služba s letadel, zvukoměriství a p.).

Druhou školou pro výcvik dělostřeleckých důstojníků je podobně organizovaná dělostřelecká škola ve Fort-Sillu ve státě Oklahomě. Nejvyšší dělostřelecké učiliště je v Campbraggu (v Kalifornii); je pro důstojníky generálního štábu a pro dělostřeleckou službu u armádních velitelstev. Pro důstojníky technického

*) Její mírový stav viz V. R. III. na str. 495.

**) O pobřežním dělostřelectvu viz V. R. III. na str. 376.

dělostřelectva není zvláštních škol; jsou povinni studovat na univerzitách a technických učilištích.

Ve Fort-Sillu je zvláštní takticko-technické komitě, které podle pokynů náčelníka generálního štábu a inspektora dělostřelectva vypracovává a vydává všechny dělostřelecké předpisy, služební knihy, různé pomůcky a ustanovení o výzbroji, střelivu a p.

—xy—

RŮZNÉ.

Stručný nástin organizačního vývoje německého letectva podává major Arndt v č. 20, roč. 1922 časopisu „Deutsches Offiziersblatt“.

Německá říše zřizovala své válečné letectvo později než jiné mocnosti; důvodem toho byla jeho hegemonie ve vzduchoplavbě. Teprve r. 1910 zřízena byla první letecká škola; z ní vzniklo roku 1911 „Školní a výzkumné oddělení pro vojenské letectví“, jemuž podřízeny byly první letecké stanice v Döberitzu, v Metách a ve Štrasburku. Letecký sbor organizován byl teprve v r. 1913; rozmnožené letecké stanice byly přeměněny v „letecké prapory“ (č. 1 döberitzský, č. 2. poznaňský, č. 3. v Kolíně n. R., č. 4 štrasburský.) Bavorsko mělo vlastní letecký prapor ve Schleisheimu. Nová organizace trpěla tím, že byla podřízena generálnímu inspektorátu vojenského dopravnictví, které mělo pro ni jen málo porozumění; o jejím dalším vývoji neshodovaly se též hrubě generální štáb a ministerstvo války.

Mobilisace roku 1914 zastihla tudíž německé letectvo pro válku skoro nepřipraveno. Ač se vojenští letci účastnili již od roku 1911 větších císařských manévřů, přece byla tato nová zbraň vojsku i velitelstvím vyšších jednotek neznáma. Ani vlastních ani cizích zkušeností nebylo použito; válečné rozčlenění nebylo připraveno.

Tyto závady objevily se ihned na počátku války; to dokazuje i nešťastné ukončení německého vítězného postupu na západě. Znameníť výzvědných letů německých důstojníků se správně nepoužilo; u armád nebylo odborně vycvičených ústředí, které by upotřebovávaly pohotových sil přesně a hospodárně a využívaly prakticky výsledků výzvědných letů. Ani se neosvědčilo spojení frontových a týlových útvarů leteckých při inspektorátu v Berlíně. Nahrazování ztraceného nebo poškozeného materiálu z různých etapních skladů (parků), pak přeměna leteckých praporů v „záložní oddíly“ byly jen na závací. Průmysl, domnívaje se, že válka bude brzo skončena, nebyl připraven na další rozmach. Za mobilisace mělo být zřízeno 33 leteckých oddělení polních (z nichž

3 bavorské) a 8 pevnostních, pak 8 leteckých parků etapních. Leteckým parkům etapním nedostávalo se mužstva a materiálu. Materiál leteckých oddělení byl zastaralý.

Když fronty ztrnuly zákopovou válkou, bylo třeba pro nové poměry změnit úlohy a změnit i způsob budování letectva. Strategické výzvědy do velkých vzdáleností pozbyly důležitosti; bylo třeba neustále pozorovatí nejbližší okolí a fotograficky ustavičně zjišťovatí jeho změny. K tomu přidružily se i žádosti dělostřelectva, jehož účinků nemohla již stupňovatí jeho vlastní pozorování a pozorování s balonů. Husté masy válečného materiálu a vojska, rozložené mimo dosah dělostřelby, vyžily přímo k boji ve vzduchu. Neustálé rozmnožování letadel nepřátelských bylo třeba zamezití útočným bojem vlastních letadel, a ta musila proto vzlétat výše, aby nebyla sestřelována se země.

Abyste mohly být všechny tyto úlohy řešeny, musily se specialisovatí letadlové typy. Tento program vyjádřen je názvy: bitevní pozorovací letadlo, bitevní jednosedadlové letadlo pro potírání nepřátelských letadel (Kampfeinsitzer), letadlo pro podporu dělostřelby (F. T. Gerät) a p.

Počalo se tím, že již na podzim 1914 inspektorát letectva byl odloučen od inspektorátu vojenského dopravnictví, místo něho byl ustanoven „šéf polního letectva“ a u armád systemisování „štábní důstojníci letectva“. V březnu 1915 měl německý letecký sbor 72 leteckých oddělení polních, 2 letecká oddělení pevnostní, 1 letecký sbor nejvyššího vojenského velitelství (O. H. L.) a 16 armádních (dříve etapních) leteckých parků.

Program prvního šefa polního letectva majora Thomsena pro zřízení letecké armády měl podkladem podporování dělostřelby, účinnější vrhání pum a uvažoval i o významu boje ve vzduchu, tehdy ještě nevyjasněném. Do dubna 1916 mělo být 17 štábních důstojníků u letectva, 81 leteckých oddělení polních, 27 dělostřeleckých, 5 bitevních eskadril po 6 jednotkách, 6 bitevních skupin, 90 jednosedadlových

bitevních letadel, 2 oddělení obrovských letadel, 17 armádních leteckých parků, pak různé jiné zvláštní formace pro Bulharsko a Turecko; spojení rakouskému dodávány měly být pouze motory.

Podle tohoto programu bylo ovšem třeba rozmnožit i též vnitrozemské letecké organizace. Záložní oddělení byla tudíž rozmnožena ze 7 na 13, místo 11 leteckých škol zřízeno 27. Mimo to postaveno 5 škol pro pozorovatele.

V dalším vývoji německého letectva jsou Verdun a bitva na Sommě novou epochou. Po pívě nastupuje tu do boje veliké množství letadlových jednotek, bitevní letecké skupiny jsou zhuštěny pro vrhání pum a nahrazují vzducholodi, snadno zranitelné. Verdun vytvořil typ letadla pro pěchotu (Infanterieflieger); letec zjednáva spojení s pěchotou, když všechny jiné spojovací prostředky jsou zničeny, a účastní se sám činně jejího boje; není sice ještě rozhodujícím činitelem v bitvě, leč vliv jeho je větší a větší.

V létě roku 1915 nastává ve vývoji německého letectva vážná krize. Domácí výroba letadel ubývá z nepochoptitelných příčin a právě v ty doby počínají Francouzi používat nových aparátů typu „Nieuwport“, „Vickers“, „Sopwith“, které významněji se značnou převahou nad aparáty německými. Tento zjev materiální inferiority a značné ztráty v bojích způsobují u Němců pocit slabosti, nedostatečnosti ochromení, a vzniká značný úbytek výkonnosti.

Neutěšené poměry změnily se teprve, když byl dodán nový materiál (jednosedadlové bitevní letadlo), když zřízeny byly u armádních skupin „provisorní velitelství letectva“ a organizována zvláštní „místa pro pozorování letadel“.

Bitva na Sommě dokázala, že pozemní boj závisí na boji ve vzduchu a ze vzduchu. Nejdůležitější požadavky této zásady nutily seskupovat stíhací letadla, tvořit novou leteckou taktiku (tvůrcem jejím byl setník Boelcke), rozmnožovat letadla pro dělostřelectvo a organizovat zvláštní skupiny na jejich ochranu. Kromě toho bylo nově upraveno služební postavení štábních důstojníků leteckých, z „provisorních velitelství letectva“ stali se „velitelé leteckých skupin“, a konečně dekretem z října 1916 ustanoven generálleutnant v. Hoepfner „velicím generálem leteckých válečných sil“. V oboru jeho působnosti byl od této doby soustředěn všechny „vojenské prostředky pro letecký boj a na jeho ochranu v poli a v zápoli.“

Generálem Hoepfnerem nabylo německé letectvo nejlepšího organizátora

a velitele. V zápoli objevily se tehda již první známky počáteční únavy; domácí průmysl nemohl již energičtěji stavět nových letadel. Rozmnožování výroby nebylo tedy již skorem lze, bylo třeba přeměnit úlohy leteckých skupin. Nebylo to tak nesnadné, jelikož boje roku 1916 dokázaly jasně, že úlohy dělostřelectva shodují se s průzkumem bojiště a že mohou být sloučeny, bude-li posádka dobře vycvičena. Avšak zeslabení bitevních leteckých skupin bylo již vážnějšího rázu. Z 81 polních leteckých oddělení zbylo pouze 44, kterým byly ponechány dosavadní úlohy pro výzvědy. Zbytek (37) spolu se 46 dělostřeleckými leteckými oddíly a s 15 novými formacemi byl změněn v 98 leteckých oddílů (A); ty byly určeny pouze pro bojové účely pěších divíí. Ze 4 bitevních skupin leteckých a ze 3 zvláštních skupin bylo zřízeno 27 ochranných leteckých skupin, které byly jakousi podporou pro skupiny přidělené pěším divísím. Jednosedadlová bitevní letadla, jež byla značně rozmnožena, byla rozvržena ve stíhací skupiny po 14 letadlech, zbytek (asi 120 takových letadel) byl rozdělen různým frontám. Z bývalých bitevních skupin zbyly pouze tři. Tato reorganizace měla být provedena do jara 1917; bylo třeba rozmnožit i všechny útvary v zápoli, které měly být vycvičeny pro letectvo jako záloha. Proto rozmnoženo bylo 36 různých leteckých ústavů a inspektoráty v zápoli byly svěřeny energetickým odborníkům.

V té době však vstoupila Amerika do války. Německo, ač vědělo, že letectví nebylo dosud v Americe věnováno velké pozornosti, nepodceňovalo nikterak výkonnosti amerického průmyslu, a zajisté ani budoucí mohutné letecké organizace. Očekávalo se, že americká armáda zasáhne na jaře roku 1918 činně do evropského boje. Do té doby musilo tedy německé letectvo být úplně připraveno, aby odolalo novému silnému a energetickému nepříteli.

Reorganizační program, t. j. „americký program letectva“, obsahoval zesílení leteckých útvarů na frontách, v zápoli a zdvojnásobení množství stíhacích letadel. Zdá se, že byl tento požadavek skromný; leč vyjádřen jsa čísly, dokazuje, že Německu bylo sverchovaně nesnadno, ba na tehdejší poměry již skoro nemožnou stačit. Podle programu měla se zdvojnásobit měsíční výroba letadel z 1000 na 2000, místo 1250 motorů mělo se jich vyrobí 2500, kulometů mělo se měsíčně zhotoviti 1500, benzínu mělo se vyrobíti měsíčně 12000 t, olejí 1200 tun atd., z bojových útvarů mělo se propustiti 7000 odborných dělníků pro

práce v průmyslu leteckém, a bylo třeba najmouti asi 22000 nových dělníků a p. To by bylo bývalo pro Německo neslýchané a nedosažitelné napětí sil vnitrozemních a připočteme-li k tomu také tehdejší jiné požadavky O. H. L., nebylo naděje na úspěch — nebylo již sil. Autor studie však tvrdí, že obrovský tento záměr se zdařil, ač překážky byly ohromné: nedostatek petravin, stávků, nehody a sabotáže, nedostatek uhlí, surovin, dopravního materiálu a j.

V době, kdy byl americký program uskutečňován, vybojována byla bitva ve Flandrech; ta je vrcholem letecké výkonnosti bitevní. Velitelství 4. armády použilo různých skupin a využilo leteckých výzevů technicky co nejdokonaleji. Souběžný účinek boje pozemního s bojem ve vzduchu byl patrnější a patrnější. Nad ohniskem boje na zemi bylo ohnisko boje ve vzduchu. Letecké výzevy přesně objasňovaly situaci nepřítelovi a jeho úmysly. Záložní skupiny letecké účastnily se boje a rozhodovaly jej; součinnost letectva s dělostřelectvem byla co nejdůležitější.

Z flanderské bitvy vzešlo nové taktické dogma: „Není moderního boje bez letců a bez pochopení jejich svéráznosti“.

Tato epocha byla vrcholem vývoje německého letectva; pak následoval příkrý sestup. Příčiny jsou známy.

Pz.

Automobilem na přič Saharou.

Francouzská automobilová firma „Citroën“ sestavila ze svých prostředků automobilovou výpravu na přič Saharou. Výprava skládala se z automobilů, opatřených polybovým mechanismem „Kegresse-Hinstin“. (Viz Voj. Rozhledy: „Nový polní automobil“, r. III., str. 503.) Cesta trvala 21 dní. Výprava vyjela z Tugurtu v Alžiru dne 18. prosince min. roku, dosáhla veletoku Nigeru 4 ledna a dorazila k cíli do Timbaktu dne 7. ledna t. r. dopoledne. Poslední etapu z Buremu do Timbaktu urazila bez zastávky za 27 hodin. Vozidla i účastníci dosáhli cíle v dobrém stavu. Pro pohon automobilních vozidel pomocí hnaných pasů (polybovým plavivým), ve válce k vleku těžkých břemen a hlavně napříč komunikací používaných, znamená to významný pokrok. Význam automobilového vozidla i v terénu, v němž komunikace jsou buď nedostatečné nebo vůbec scházejí, stoupne tím hlavně pro vojsko netušeně.

Ing. M.

Aviatika v Rusku. „Daily Mail“

uverejnil počátkem ledna 1923 zajímavou staf o aviatice v Rusku, z níž vyjímáme: Ministr bolševické vzducho-

plavby Znamenský právě ukončil cestu po Rusku v letadle na aparátu řízeném německým pilotem Vellingem, jenž spravuje v Rusku leteckou školu. Aparát byl typu „Havilland“ s motorem Rolls-Royceovým o 300 koňských silách. Podle získaných zpráv jest služba letecká jediná, v níž byli po-
drženi němečtí důstojníci. Všichni čelní letci jsou Němci. Nejsou však spokojeni ani se svými platy ani se svými nadějami. Viděl jsem je na letištích ve Smolensku a v Moskvě. Nudí se. Nezapomenu nikdy na noc, již jsem ztrávil v baráku jednoho pilota ve Smolensku. Vnitřek byl vyčalounován fotografiemi a pohlednicemi německými a vydychující atmosféra připomínala Černý Les. Odpočíval jsem na pohovce, zatím co mnoho mladých německých aviatiků a mechaniků sedělo u stolu, popíjelo čaj a hovořilo o svých úspěších za světové války. Ráno provedl mne velitel eskadry aerodromem. Bylo v něm osm aparátů, z nichž dva zcela nové byly právě dodány anglickou společností. Byla to anglická letadla opatřená německými motory. Můj průvodce mi svěřil trpce, že pozdrává podle známky, že motory náležely německým letadlům za války a že byly části materiálu odevzdaného Dohodě podle ustanovení Versailleského míru. Zdá se, že vláda anglická je odstoupila soukromému závodu, jenž je namontoval na anglické aparáty a prodal do Ruska. Z toho vzniká zajímavá situace: německé motory dodané Dohodě a dopravené do Ruska přes Londýn a Amsterdam a němečtí letci, povolani do Ruska přes Královce a Řevno, kteří těchto motorů užívali za války. Tažeme se: netvoří tyto dva elementy leteckou sílu bolševickou, jež jest nebezpečnější než německá aviatika? Dohodou aspoň rušeny býti nemohou.

W.

První svazek oficiálních Dějin světové války vydá historická sekce francouzského generálního štábu v lednu t. r. Bude obsahovati různé plány koncentrační až k plánu XVII., opatření učiněná v době politického napětí, zabezpečení mobilisace, vyhlášení války, soustředění, operace ostražné, bitvy na hranicích až do večera dne 23. srpna. Jest to první svazek díla, jehož celková redakce bude trvati ještě mnoho let. Bude zpracováno na základě vojenských dokumentů, uložených v historickém archivu ministerstva války v 60.000 kartonů. Abychom si učinili představu o množství těchto dokumentů, připomínáme, že všechny ostatní dokumenty těchto archivů od konce XVI. století do r. 1914 nespolečovaly více než 18.000 kartonů. Vydávané dílo není rázu apologetického po způsobu

díla o válce z r. 1870, jak je vydali Němci ad maiorem gloriam pruských armád, nýbrž bude to souhrn dokumentů metodicky utříděných. (Podle Revue mil. gén.: Janvier 1923.) W.

Obrovský aeroplan. V poslední době prošla denním tiskem zpráva o obrovském letadle, které unese kromě dvou pilotů pětadvacet vojáků s plnou výzbrojí. Zkoušky byly skutečně konány na letišti v Brooklandu, ale podrobnosti o vlastnostech letadla chybí. (B. b. d. S. M. 12. 1922.) W.

Délka vojenské služby v různých armádách evropských. V Norvežsku slouží pěchota 1 m. 18 d., dělostřelectvo 3 m., jezdeckto 3 m. 12 d., v Portugalsku pěchota 105 d., jezdeckto a dělostřelectvo 140 d., ženie 175 d., ve Švýcarsku pěchota 2 m. 5 d., dělostřelectvo 2 m. 15 d., jezdeckto 3 m., ve Švédsku pěchota 3 m., ostatní zbraně 5 m., v Dánsku pěchota 5 m., dělostřelectvo 7 m., jezdeckto 14 m., v Nizozemí pěchota 5½ m., dělostřelectvo 12 m., jezdeckto 18 m., v Itálii 8 m. theoreticky, ve skutečnosti 12–18 m., v Československu 14 m., ve Francii 18 m., ve Finsku 18., v Jihošlovanské pěchota 18 m., dělostřelectvo 24 m., jezdeckto 24 m., v Rusku pěchota 18 m., dělostřelectvo 18., jezdeckto 30 m., v Estonsku. Lotyšsku, Litvě 24 m., v Řecku pěchota 24 m., jezdeckto 36 m., v Polsku 24 m. W.

Vojenská příprava ve Francii. Ministr války vydal právě instrukce pro organizaci vojenské přípravy na školách. Na prvním místě jest uveden seznam škol (ústavy univerzitní, školy střední, školy průmyslové, školy archivní, technické atd.) v nichž vyšší příprava vojenská bude obligátní. Mezi ministerská komise povolila pro vojenskou přípravu minimálně 240 hodin a dvanáct půdnů, má-li být program úplně vyčerpán. Těchto 240 hodin jest zásadně rozděleno na dva roky: v prvním roce pěchota, v druhém roce specialisace. Ve školách obecných a v nižších třídách středních jest dovoleno rozdělití vyučování na tři roky, v prvních dvou po 90 hodinách a v posledním 60 hodin. W.

Vzduchoplavectvo — samostatná zbraň. Dne 10. listopadu 1922 bylo ve francouzské sněmovně poslanců vzduchoplavectvo dekretováno za zbraň samostatnou. Definitivní organizace bude stanovena zákonem. W.

Doplňování anglických důstojníků. Důstojníci v anglické armádě doplňují

se ze tří pramenů: z universit 10%, ze škol vojenských 85%, z vojska 5%.

W.

Italský zeměpisný ústav vojenský ve Florencii počal vydávati v r. 1920 na místě dosavadní výroční zprávy měsíční revui, nazvanou „l'Universo“.

„L'Universo“, úřední orgán italského vojenského zeměpisného ústavu, uveřejňuje v sešitech měsíčně vycházejících (60–80 str.) původní práce ze zeměpisu všeobecného a speciálního, z kartografie italské a cizí, z geodesie, astronomie, informační zprávy a recenze o pracích zeměpisných, statistických, národohospodář. atd.; obsahuje také velice podrobný přehled vědeckých publikací zeměpisných celého světa. Každý sešit jest bohatě ilustrován velice zdařilými fotografiemi a má několik vzorně vypravených map původních.

Sešit 21. ročníku III. (listopad 1922) obsahuje na př.: padesátileté jubileum voj. zeměpisného ústavu ve Florencii se 4 tabulkami: Giovanni-Silvia: Základy teorie metody nejmenších čtverců; Ugo Todaro: Meliorační práce v Coltano (se 2 mapami a 7 tabulkami.) Kartografie: Činnost zeměpisného ústavu německého 1920–21 (Reichamt für Landesaufnahme); kartografie Ameriky jižní; Nová zeměpisná mapa Afriky; Nový program služby zeměpisné (Service géographique) v Madagaskaru.

Různé informační zprávy: Bibliografie; Recenze; přehled článků z astronomie, geografie atd., uveřejněných v revuích italských a cizích.

Předplatné pro cizinu činí ročně 50 fr., jednotlivé sešity po 5 francích. Na žádost bude zaslán jeden sešit na ukázkou. Objednati lze u administrace voj. zeměpisného ústavu ve Florencii.

Počet ponorek jednotlivých států.

Washingtonská konference určila jako celkovou tonáž ponorek pro Ameriku a Anglii po 90.000 t, Japonsko 54.000 t, Francii a Itálii po 31.000 t. V tomto čísle není obsažen počet jednotlivých ponorek. Nynější stav jeví se takto:

viz tabulku na str. 56.

Německu není stavba ponorek vůbec dovolena.

(Podle La France militaire č. 11384.)

*) Pozn.: Coltano jest území jižně od Arne mezi Pisou a Livornem, nejníže položená část roviny pisanské v rozsahu 3500 ha.

Stát	Počet pono- rek	Ve stav- bě	Postaveny			Cel- ková tonaz	
			před 1914	po r. 1914	po r. 1918		
Spoj. státy SA. . .	128	9	23	65	40	82000	1) všechny ponorky postavené před r. 1914 jsou vyřazeny.
Anglie	100	3	— ¹⁾	79	21	84000	
Francie	53	—	19	28	6	31600	
Italie	48	54	—	—	—	30000	2) a to: 31 ve východním moři; 22 na Černém moři.
Japonsko	35	22	—	?	22	?	
Švédsko	18	5	—	—	—	—	
Holandsko	14	13	—	—	—	—	3) 16 postavených před r. 1907, 10 postavených mezi 1907—1914.
Dánsko	13	3	—	—	—	—	
Chile	6	—	—	—	—	—	
Portugaly	4	1	—	—	—	—	4) od r. 1917 není žádná ponorka ve službě; může se předpokládati, že nemůže vůbec žádné ponorky býti používáno.
Norvéžsko	4	2	—	—	—	—	
Španělsko	4	6	—	—	—	—	
Brasílie	3	—	—	—	—	—	
Finsko	2	—	—	—	—	—	
Peru	2	—	—	—	—	—	
Argentina	—	4	—	—	—	—	
Belgie	—	4	—	—	—	—	
Rusko	53 ²⁾	—	26 ³⁾	27	—	2 ⁴⁾	

Z NAŠICH REVUÍ.

Zahraniční politika. Roč. I. č. 24.

Španělské politicko-vojenské záležitosti.

Španělská politická veřejnost zabývá se vášnivě pohnutými debatami a boji vyvolanými činností t. ř. „juntas“, které již od roku 1917 neblaze působily na politické poměry ve Španělsku.

„Juntas“ byly důstojnické rady — jakési španělské sověty — které si osobovaly právo rozhodovati o všech důležitých vojenských záležitostech a zejména o jmenování a povyšování důstojníků. Proto se často ocitly v konfliktu s vládou a vyvolaly někdy i ministerskou krizi; až teprve vláda Sanchez Guerrova obratně překonala nebezpečí, které každé vládě již od roku 1917 hrozilo a organizaci rozpustila.

Jinou nemeně vážnou úlohou vlády Sanchez Guerrovy bylo rozšíření otázky zodpovědnosti za katastrofální porážku španělského vojska u Melilly.

Moskevská konference o odzbrojení svolaná ruskou sovětskou vládou v červnu t. r. do Moskvy ukázala, že není dosud připravena doba k řešení tak důležitých a zároveň choulostivých otázek.

Konference zahájena byla 7. prosince. Na ni zastupovali Rusko Litvinov a Kopp, Polsko kníže Radziwill, Finsko bývalý zahraniční ministr Enckel. Deklarace ruské vlády prohlašovala naprostou mírumilovnost, dokázanou snížením branné moci z 5½ mil. na 800.000 mužů, slib dalšího postupného snížení a

navrhovala: 1. aby sníženy byly stavy pozemních armád zúčastněných států během dvou let na jednu čtvrtinu; 2. aby zrušeny byly všechny nepravdivé ozbrojené oddíly a 3. aby vytvořeno bylo pohraniční neutrální pásmo. Vzájemná kontrola mezi státy měla toto poznamenání odzbrojení umožnit. Pokud se týče válečného loďstva prohlásila deklarace, že stav ruského válečného loďstva je o tři čtvrtiny menší než r. 1917.

Členové konference volili presidium, které opět ustanovilo znalecké komise. Baltický blok v čele s Polskem vystoupil s návrhem smlouvy, aby zabráněno bylo jakýmkoliv konfliktům, které by mohly vésti k útoku se zbraní v ruce; v takých případech mělo by se rozhodnutí svěřiti zvláštní arbitrážní komisi; zároveň požadoval kníže Radziwill, aby tento projekt a usnesení předporady varšavské a revalské projednávány a podepsány byly dříve, nežli přikročí se k řešení technické části odzbrojení. Rusko s návrhem nesouhlasilo, svolilo však, aby utvořena byla zvláštní komise pro „non-agression pact“. Další jednání nepřinesla žádných pozitivních výsledků. Konference byla proto 12. prosince ukončena.

Vojenská úmluva mezi Spojenými mocnostmi a vládou Národního shromáždění Turecka a Řeckem.

Doslovný text smlouvy mezi Anglií, Itálií, Francií, Tureckem a Řeckem, která uzavřena byla po odevzdání Východní Trakie s Drinopolem Turecku.